

Det inre havet - Ann Frössens sökande efter det absoluta. *Sinziana Ravini*

Ett hav i ständigt blivande, en stilla acceptans av livets kaos, en ande som rör sig över havets yta, snabbt och flyktigt, starkt och vemodigt på samma gång. Ann Frössens förunderliga havsbilder är metafysiska rebusar och enkla meditationsbilder på samma gång. Vad ser vi? Dunkla, oroliga havsbilder, utan människor eller skepp, utan stränder eller fasta blickpunkter. Hav på hav. Som om varje målning kom för att skölja över den andra, likt vågor i ett oändligt nu. Det är perfekta skildringar av "den oceaniska känslan", så väl skildrad av Freud i sin essä "Vi vantrivs i kulturen" från 1921, då han erbjöd vantrivseln en andlig motpol. Begreppet myntades av Romain Rolland, för att illustrera viljan att känna sig ett med allt, ibland utan någon som helst religiös känsla eller tro. Ann Frössen fångar i sina målningar denna gränslösa, oceaniska begär efter det eviga och det oändliga som ingen annan. Hon gör det med en livskraft som verkar närmast demiurgisk, inte långt bort från romantikernas post-panteistiska syn på naturen som både guds skådespel och människans spegel – ja helt enkelt mötesplatsen mellan människa och gud, där mötet med det gudomliga i naturen ofta ledde till en "förgudning" människan, eller åtminstone en pånyttfödelse. Den 10 Maj blir exempelvis Goethes unge Werther både krossad av naturens skönhet och pånyttfödd som konstnär.

Freud menade att den oceaniska känslan hängde ihop med barnets regressiva vilja att återfinna det förlorade paradiset – modern, med vilket barnet känner sig ett med i livets början. Sökandet efter detta förlorade paradiset skänker senare i livet inte bara glädje, utan också smärta, liksom allt totaliserande sökande efter det absoluta, la Chose, detta ting som ständigt undflyr oss, som alltid kräver sitt pris. Vi vet att den oceaniska känslan är efemär. Att uppgången i allt är omöjligt. Men vad vore människan utan sökandet efter det omöjliga? Och vad vore konsten utan en iscensättning av denna omöjlighet? Frössen lyckas i sina semiabstrakta havsbilder både iscensätta och överkomma den oceaniska känslans omedelbara omöjlighet. Men är de sublimerade i romantisk mening? Ja och nej, för hennes målningar är både kusliga och betryggande, välgörande upprivningar av själens sårskorpor likt ett "farmakon" – grekernas ord för det som fungerar som "gift" och "botemedel" på samma gång.

När betraktaren fångas av kraften i Frössens målningar, kan de förvandlas till en droppe i havet, bli havet, flyga över havet, eller helt enkelt upptäcka det inre havet. De som upptäckt de inre haven, behöver inte längre de yttre, inte heller Gud, vad skall man med honom till? Universum räcker. En kyrka? Världen räcker. En tro? Det omedvetna räcker. Dagens psykologer skulle kalla denna upplevelse för ett modifierat medvetandetilstånd. Jag själv kallar det för en "psykonautisk resa" där den yttersta konsten består i att kunna resa mot sitt omedvetna via konsten. Varför bli ett med allt, när man kan bli ett med konsten? Om så bara för ett tag. Jag själv bär hennes hav inom mig sedan dess, och förundras av alla hennes vågor som vågat sig ut mot det okända, hennes finurliga uttryck och berättelser om hennes strapatsrika äventyr genom världen. För Frössen är liksom alla oceaniska varelser, Lou Salomé, var en sådan, en människa som tycks både veta hur man navigerar genom livets stormar och upphöjer livet genom konsten, med alla dess skiftningar och sinnesstämningar. Även de mörkaste. Men Frössens kalejdoskopiska havsbilder fångar betraktarna endast för att bättre frigöra dem. Det är också det kärlek handlar om, när allt kommer omkring, till sig själv och andra. Att hitta det inre havet, inte för att sjunka i det, utan för att kunna flyga över det. Fri.

La mer intérieure - La recherche de l'absolu d'Ann Frössen

Une mer en perpétuel devenir, une acceptation tranquille du chaos de la vie, un esprit se déplaçant à la surface de la mer, à la fois rapide et fugace, fort et mélancolique. Les étonnantes peintures maritimes d'Ann Frössen sont des énigmes métaphysiques et de supports de méditation, à la fois. Que voyons-nous ? Des paysages marins sombres et agitées, sans hommes ni navires, sans rivages ni points fixes accrocheurs de regards. Mer sur mer. Comme si chaque tableau venait s'écraser sur l'autre, telles des vagues dans un éternel recommencement, habités par le "sentiment océanique", si bien décrit par Freud dans son essai de 1921 "Malaise dans la culture", tel un contrepoint spirituel au malaise que l'homme ressent dans la culture. Le terme fut inventé par Romain Rolland pour illustrer le désir de faire un avec l'univers, parfois sans aucun sentiment religieux ni foi. Ann Frössen capture dans ses peintures ce désir illimité et océanique de l'éternel et de l'infini comme personne d'autre, et elle le fait avec une vitalité qui semble presque démiurgique, pas très éloignée de la vision post-panthéiste des romantiques qui voyait la nature comme un lieu de rencontre entre Dieu et l'homme, capable de le « déifier », ou du moins le faire renaître. Le 10 mai, le bouleversement de jeune Werther de Goethe devant la beauté de la nature lui permet de renaître en tant qu'artiste.

Freud croyait que le sentiment océanique était lié au désir régressif de l'enfant de retrouver le paradis perdu de la mère. La recherche de ce paradis perdu plus tard dans la vie produit non seulement de la joie, mais aussi de la douleur, comme toute recherche totalisante de l'absolu, ou de la Chose, cet élément qui reste étranger au sujet toute sa vie. Nous savons que la sensation océanique est éphémère. Que l'union avec le tout est impossible. Mais que serait l'homme sans la recherche de l'impossible ? Et que serait l'art sans une mise en scène de cette impossibilité ? Dans ses peintures de mer semi-abstraites, Frössen parvient à la fois à mettre en scène et à surmonter l'impossibilité intrinsèque à toute recherche océanique. Sont-elles sublimes au sens romantique ? Oui et non, car ses toiles sont à la fois inquiétantes et rassurantes, des déchirures bienfaisantes des blessures de l'âme, telles des "pharmakon" – un remède et un poison.

Capturés par la puissance des peintures de Frössen, nous pouvons nous transformer en une goutte d'eau dans la mer, devenir la mer, la survoler ou simplement découvrir la mer intérieure. Ceux et celles qui ont découvert les mers intérieures n'ont plus besoin des mers extérieures, ni de Dieu. L'univers suffit. Une église ? Le monde suffit. Une foi ? L'inconscient suffit. Les psychologues d'aujourd'hui appelleraient cette expérience "un état modifié de conscience". Je l'appelle moi-même un "voyage psychonautique" où l'art ultime consiste à pouvoir voyager vers son inconscient à travers l'art. Pourquoi faire qu'un avec tout, quand on peut faire qu'un avec l'art ? Ne serait-ce que pour un temps. Je porte moi-même les mers de Frössen en moi de puis quelque temps, m'émerveillant de toutes ces vagues qui se sont aventurées dans l'inconnu, de ses expressions fantaisistes et ses aventures rocambolesques à travers le monde. Frössen est comme tous les êtres océaniques, Lou Salomé en était une, une personne qui semble savoir à la fois comment naviguer à travers les tempêtes de la vie et comment sublimer la vie à travers un art kaléidoscopique, qui ne capte le spectateur que pour mieux le libérer. C'est aussi ça l'amour, après tout, envers soi-même et les autres. Retrouver la mer intérieure, non pas pour s'y enfoncer, mais pour la survoler. En toute liberté.

Sinziana Ravini

The Inner Sea - The Search for the Absolute by Ann Frössen

A sea in perpetual becoming, a quiet acceptance of the chaos of life, a spirit moving on the surface of the sea, fast and furious, strong and melancholic. Ann Frössen's astonishing maritime paintings are metaphysical enigmas and meditation items at the same time. What do we see? Dark and restless seascapes, without men or ships, without shores or eye-catching fixed points. Sea on sea. As if each painting were crashing on the other, like waves in search for new beginnings, inhabited by the "oceanic feeling", so well described by Freud in his 1921 essay "Civilisation and its discontents", as a spiritual counterpoint to the unease that man feels in the civilisation. The term was coined by Romain Rolland to illustrate the desire to become one with the universe, sometimes without any religious feeling or faith. Frössen captures this limitless, oceanic yearning for the eternal and the infinite like no one else in her paintings, and she does so with a vitality that seems almost demiurgic, not far from the romantic post-pantheistic vision of nature, which was for many a meeting place between God and humans, where the encounter with the divine in nature often ended up "deifying" humans, or at least enabled them to reborn. On the 10th of May, Goethe's young Werther is so transcended by the beauty of nature, that he reborns as an artist.

Freud believed that the oceanic feeling was linked to the child's regressive desire to find the lost paradise of the mother. This search later in life produces not only joy, but also pain, like any totalizing search for the absolute, or for the Thing, the element which remains foreign to the subject all his life. We know that the oceanic feeling is ephemeral. That a union with the whole is impossible. But what would man be without the search for the impossible? And what would art be without a staging of this impossibility? In her semi-abstract sea paintings, Frössen manages to both stage and overcome the impossibility inherent in all oceanic ambition. Are they sublime in the romantic sense? Yes and no, because her canvases are both disturbing and reassuring, tender tearings of psychic wounds, a "pharmakon" – both a remedy and a poison.

Captured by the power of Frössen's paintings, we can transform ourselves into a drop of water in the sea, become the sea, fly over it or simply discover the sea within. Those who have discovered their inner seas no longer need the outer seas, nor God. The universe is enough. A church? The world is enough. A faith? The unconscious is enough. Today's psychologists would call this experience "an altered state of consciousness." I myself call it a "psychonautical journey" where the ultimate art consists in travelling towards the unconscious through art. Why try to become one with the all, when you can become one with an art work? If only for a while. I've been carrying the seas of Frössen in me for some time, marveling at all these waves that are venturing into the unknown, her thoughtful expressions and her incredible stories about her adventures around the world. Frössen is like all oceanic beings, Lou Salomé was one, a person who seems to know both how to navigate through the storms of life and how to sublimate life through kaleidoscopic artworks, which only captures the viewers in order to free them. This is also how love works, after all, towards oneself and others, enabling us to rediscover the inner sea, not to sink into it, but to fly over it. Freely.

Sinziana Ravini